18/02/2022

A fost canonizată Cuv. Teofana Basarab, prima monahie de neam român din istorie

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a anunțat joi canonizarea Cuv. Teofana Basarab de la mănăstirea Albotina (Vidin), contemporană cu Sf. Ier. Grigorie Palama și ucenică a Sf. Cuv. Teodosie Isihastul. Este cea dintâi monahie de neam român cunoscută în istorie. Ziua de prăznuire va fi 28 octombrie, când o serbează românii din Timocul bulgăresc și sârbesc.

Născută la începutul secolului al XIV-lea în familia primului domnitor al Țării Românești, Basarab I Întemeietorul (1310-1352), a primit la botez numele Teodora, oferindu-i-se o educație aleasă întemeiată pe dragostea față de Dumnezeu și de aproapele.

Teodora Basarab s-a căsătorit cu Ivan Alexandru (1331-1371), viitorul țar al Bulgariei, împreună cu care a avut trei băieți și o fată: Mihail Asan, Ivan Stratimir, Ivan Asan și Vasilisa. Și-a crescut copiii insuflându-le dragostea de Dumnezeu și grija pentru cei din jur. Pe doi dintre fii i-a pierdut în războaie.

Alături de soțul ei, țarul Ivan Alexandru, a ctitorit mănăstiri și biserici, iar pe altele le-a restaurat, într-o epocă în care isihasmul era în plină dezvoltare.

Această perioadă este socotită de istorici o epocă de renaștere culturală și spirituală pentru bulgari, Teodora Basarab fiind un factor foarte important, care a sprijinit și încurajat zidirea așezămintelor monahale, copierea de cărți necesare cultului și dezvoltarea monahismului.

Râvna și evlavia ei către Dumnezeu și către Sfinți a fost observată și consemnată în scris și de contemporani.

În anul 1345 țarul Ivan Alexandru hotărăște să se despartă de Teodora Basarab. Repudiată de la curtea imperială, Teodora Basarab se smerește retrăgându-se într-o mănăstire pentru a se lepăda de grijile, intrigile, răutățile și tumultul acestei lumi și pentru a-i sluji cu dragoste și devotament Mirelui Hristos.

Teodora Basarab alege să rămână în Bulgaria pentru a nu strica relațiile dintre cele două state vecine de care era atât de atașată sufletește, dând astfel dovadă de înțelepciune și dragoste față de poporul român și bulgar.

Întrucât țarul Ivan Alexandru îl cunoștea și aprecia pe Sfântul Teodosie Isihastul, ucenicul Sfântului Grigorie Sinaitul, suntem îndreptățiți să credem că Monahia Teofana Basarab l-a cunoscut și ea și i-a devenit ucenică, învățând de la el ascultarea, milostenia, buna chivernisire, cultivarea liniștii și rugăciunea minții, îndrumări pe care marele nevoitor le dădea celor pe care îi povățuia în viața duhovnicească.

Activitatea Cuvioasei Teofana și statura sa duhovnicească i-a impresionat pe locuitorii cetăților prin care a trecut, fiind foarte iubită de popor.

Locuitorii din zona Timocului bulgăresc și sârbesc păstrează și astăzi, după șase veacuri, în memoria colectivă faptele și nevoințele Cuvioasei Teofana Basarab, țarina de neam român care a strălucit prin credință și jertfă în pământul bulgar.

Nu se cunoaște cu exactitate data la care Cuvioasa Teofana Basarab a trecut la cele veșnice. Potrivit tradiției transmise din generație în generație în rândul românilor din Timocul bulgăresc, ea a fost îngropată în fața altarului bisericii săpate în stâncă de la Mănăstirea Albotina, loc în care a viețuit pentru o perioadă lungă de timp.

Cuvioasa Teofana a fost îngropată cu mare cinste, fiind plânsă de poporul pe care l-a slujit, la povățuit și l-a apărat ca o adevărată maică propovăduitoare a dragostei și milei lui Dumnezeu.

Până astăzi, locuitorii din zona Timocului bulgăresc și sârbesc o prăznuiesc în ziua

de 28 octombrie a fiecărui an.

Tropar, glasul al 5-lea, podobie: Pe Cuvântul…

Pe mlădiţa aleasă a Basarabilor, care, prin viaţa sa sfântă, a strălucit minunat, ca o vrednică povăţuitoare a Bulgariei, iar, primind chipul îngeresc, îndelung s-a nevoit în privegheri și postire, pe Cuvioasa Teofana, cu vrednicie acum toţi să o cinstim.

Condacul, glasul al 8-lea, podobie: Apărătoare Doamnă…

Pe Cuvioasa Teofana să o lăudăm, pe odrăslirea cea din neamul Basarabilor, că aceasta, lepădând slava cea deșartă și răbdând multe necazuri și întristări, nevoinţe pustnicești a luat asupra sa; căreia să-i cântăm: Bucură-te, Maică prealăudată!

Sursa foto: Cancelaria sf. Sinod (icoană de Costel Olărean)

basilica.ro